

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze
Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele
să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiori 30 fil
rândul cu litere garmond.

Esposul contelui Czernin.

(Urmare).

Condusă de un grup de politicieni, care sigur că nu au reprezentat voiața majorității țării, Italia a trecut la dușmanii noștri deja în ziua, în care și-a pronunțat neutralitatea. Prin aceasta a săvârșit trădare nu numai formală față de noi, prin neîmplinirea datorințelor de aliață, stabilite în contract, ci și materială, prin însemnările folosite politice și militare, care s-au născut de aici pe seama contrarilor noștri. Niciunde nu a fost recunoscut mai sincer și mai cu cinism acest lucru, ca în Italia însăși, unde pentru înfrumusețarea prestațiunilor inferioare și a eșecurilor proprii, se face provocare față de actualii aliați la serviciul pe care l-a făcut acestora Italia, încă în primul an de răsboi, prin neutralitatea ei. Ca recunoștință pentru această politică de neutralitate, va primi Italia în zilele acestea, în cari se sigilează soarta, ajutor militar dela aliații ei, pentru a armata italiană să fie salvată de perire. Trădarea săvârșită față de noi, Italia a plătit-o scump. În locul înaintării așteptate și grabnice spre Viena, armata italiană a trebuit să-și jertfească soldații în atacuri zadarnice, date asupra linijelor de apărare a țării noastre, în unsprezece lupte grele, cu sutele de mii. Nu spun prea mult când afirm, că aceste unsprezece lupte dela Isonzo stau fără păreche în istoria tuturor răsboielor. Aceea ce au prestat trupele noastre ca viteje și ca curaj legat de jertfe, pentru a opri în loc preputerea multiplă, e fără exemplu. După doi ani de cea mai genială conducere și de cele mai mari opiniții, a sosit în fine momentul, când s'a făcut armatei noastre cu putință, ca în unire cu trupele germane să înceapă ofensiva. Sub conducerea iubitorului nostru monarh au spart aliații zidul de fier al italienilor, au cucerit poziție după poziție și au alergat dela învingere la învingere. Teritoriile estinse și productive de ale Italiei se află acum în mâinile noastre, ca amanet prețios pentru vremea per tractărilor de pace. Astfel stă astăzi poporul italian, condus pe căi greșite, în fața prăbușirei ideei iridentiste și a speranțelor imperialiste, cu cari a fost îmbătat.

Dela moartea regelui Carol al României, din toamna anului 1914, istoria României e istoria trădării continue. Din momentul acela nu mai încăpea nici o îndoeală, că România caută numai ocazia unei, pentru a ataca pe la spate pe aliații ei. Politica română din anii 1915—1916 o caracterizează de o parte râvna de a ajunge în posesiunea unei țări de coroană a Austriei și a mai multor comitate din Ungaria, iar de altă parte dorința, de a întreprinde experimentul răsboinic cu riscul cel mai mic posibil.

In acești doi ani, încercările de stoarcere n'au lipsit la guvernul ro-

mân. De repetători s'au apropiat de noi cu pretensiunea, ca să ne cumăram ulteriora neutralitate a României cu cedarea de teritorii austriace și ungare. Împlinirea acestei presupuneri indiscutabile și totdeauna respinse din partea noastră, n'ar fi dus la scop, pentru că guvernul român și după un astfel de căstig de teritoriu, mai târziu totuși ni-ar fi declarat răsboi, dacă i s'ar fi părat, că situația e favorabilă pentru ea, pentru că astfel să căștige și mai mult. Guvernul lui Brătianu n'a fost niciodată un compascent, cu care ar fi fost posibilă legarea unui contract cinstit.

Când diplomația puterilor centrale a văzut, că sunt eshuante toate posibilitățile de a fi oprită România în procedarea ei sinucigașă și trădătoare, a trebuit să se mărginească la avizarea competenților factori militari, că e apropiată isbucnirea răsboiului român. Astfel s'a dat puterilor luptătoare aliate posibilitatea de a se concentra din vreme la frontierele Dobrogei, ca să execute primele lovitură nimicitoare asupra României. Motive de ordin tehnic militar n'au permis, durere, ca să se ia tot așa de grabnic măsuri contrare și la nord, astfel, că invaziunea română în comitatele dela graniță n'a putut să fie evitată. Dar în curând au intrat trupele aliate și aci în luptă, căștigându-și la Brașov și Sibiu frunze neperitoare de glorie, în cununa de lauri a armelor învingătoare.

Guvernul român a trăit firește până în momentul din urmă în ameala, că-i-a succes să seducă diplomația puterilor centrale și să atace un contrar nepregătit. Groaznică, dar dreaptă a fost soarta, cu care a fost pedepsită trădarea română. Decizătoare pentru această atitudine de trădare a guvernelor din Italia și România a fost, atât la Roma, cât și la București, împrejurarea, că antanta atât de dănică în promiterea de teritorii străine, a pus în vedere ambele state remunerări bogăță, în formă de teritorii estinse, luate din monarhie. Speranțele legate de această remunerare s'au născut. Dar și în Sârbia și în Muntenegru își au pune populația întrebarea, dacă dinastile și guvernele lor au fost bine sfătuite atunci, când sub influența antantei au început lupta cu noi și cu gruparea noastră? Un sir întreg de înșelări amare a fost urmarea acestei politici.

La jertfele antantei din peninsula balcanică aparține și un stat, care voea să-și păstreze neutralitatea cu stricteță, și care pentru aceasta e pe cale să fie sugrumat din punct de vedere politic, militar, maritim, economic și financiar, ba chiar și cu privire la dinastie, în măsură tot mai crescândă, din partea antantei, care zadarnic luptă pentru libertatea popoarelor mici, și anume, cu ajutorul unui patriot, alunecat pe căi greșite. Compătimirea tuturor celor cu sentimente cu adevărat morale e îndrep-

tată spre Grecia, căreia în fața tribunalului judecătoresc al istoriei nu i se va putea dovedi nici o vină pentru soarte ei.

In Albania, care cu excepția părții ei dela sud, e ocupată de noi, căutăm, în continuarea consecventă a politicei noastre, să deșteptăm sentimentul apărătorii la olaltă a națiunii și a statului, și să creem bazele pentru administrație proprie și pentru progresul cultural al țării. E o dovadă despre simțul sănătos politic al poporului alban, că acesta recunoaște tot mai mult valoarea promovării intereselor proprii prin monarhie, ridicându-se din mijlocul său dorință de a se alipi de noi în viitor.

Reasumând pot să spun deci, că antanta a prezentat popoarelor din Balcani multă lăudată prudentă și desinteresare a politicei ei și afirmativa strășnicie a mijloacelor ei de putere, într-o formă atât de plastică, încât nici munca cea mai eficace de lămurire din partea noastră nu o poate face aceasta mai bine.

Rezultatele obținute de puterile centrale la frontul rusesc și la sud la ocuparea de teritoriile polone, stăpânite de Rusia, au făcut cu puțință, ca puterile centrale să iee o hotărâre de importanță istorică: *reînființarea regatului polon*. Eliberată din subjugarea rusă și chemată la viață proprie de stat, Polonia, ca regat, va avea să împlinească o mare misiune, ca sentinelă împinsă înainte a culturii vestice. Sub durata răsboiului și în vederea, că frontul dușman e apropiat, edificarea statului polon se poate face numai încet și pas de pas. Instituirea unui consiliu provizoriu de stat, precum și măsurile luate pentru înființarea unei armate polone, și în consecință, crearea unui consiliu de regență, înzestrat cu cele mai largi plenitudini, a cărui lucrare primă este constituirea unui ministeriu polon, sunt tot atâtă pași decizători pe calea aceasta, după cari, în măsura desvoltării lucrurilor, vor urma și alții. Cu acestul de mare importanță și desinteresat din 5 Noemvrie 1916 și cu statutul constitucional, clădit pe acesta, din 12 Septembrie 1917, au realizat puterile centrale o dorință, care de decenii dormita în sufletul poporului polon și după eliberarea de sub domina rusă aștepta să fie împlinită.

Pe când alte puteri n'au făcut poporului polon decât promisiuni, după cari n'a urmat niciodată realizarea: Austro-Ungaria și Germania au pus faptele în locul vorbelor, — eliberarea Poloniei rusești prin armele lor victorioase și reînființarea ca stat a regatului polon! Când vor cădea la legarea păcii pedecele cari stau încă astăzi în calea participării la deplina independență, va putea Polonia să decidă singură asupra viitorului ei ca stat. Că după înclinările ei și după interesele ei, încotro va gravita, nu formează pentru noi nici o îndoeală.

(Va urma).

Rolul și chemarea

preotului român în armată,
de Ioan Dăncilă, preot campestru ort. român.

VIII.

Inchipuiți-vă starea sufletească a ostașului rămas în viață. Ce credeti, este el vesel și bucuros că a scăpat? Numai în parte simțește el aceasta bucurie, pe care o întunecă priveliștea tristă din care a eşit. Văzându-și camaradul ce sta eri la dreapta lui, în linia de apărare, mort, asemenea și pe cel din stânga lui născut, fără să se poată apăra, fantoma și groaza morții i se sălăsluește în suflă, cugetându-se la ziua de mâne, la urmările luptei de mâne, când poate și pe el furiosul vîfor îl va răpi cu sine.

Caută-l și cercetează-l, părinte și duhovnic, pe unul ca acesta în momentul, când cugetele lui sinistre, împingându-l până la marginea desperării și a perderii nădejdii în ajutorul ceresc, voesc să-l născă. Atinge-i umărul în acest moment cu mâna blândă, deșteaptă-l din somn și prin sufletească perdută și restabilește întreaga lui ființă. Mulți își vor plângă cu hohot, înfluințat fiind sufletul lor de nervii iritați, și trupul lor trudit fiind. Tu fi însă tare și nulăsa pe acest frate al tău singur, până ce nu te-ai convins, că nădejdea în Dumnezeu și într-o soartă mai bună i-a învins frica și desperarea.

Când la finea luptelor apoi, bătăliile decimate se adună iarăși la un loc, datorința noastră este să dăm cuvenita atenție memoriei celor răposați și laudă prin sfinte slujbe Tatălui ceresc pentru paza trimisă celor rămași în viață.

Am arătat miezul activității și al rolului preotului de pe câmpul de luptă, semnalând în liniiamente generale locul și timpul, unde prin puterea cuvântului preotul campestru își exercită chemarea de apostol devotat datorinții ce i-o impune timpul și împrejurările de azi. Dar precum credința fără fapte bune nimică nu este, tot așa nici cuvântul nostru nu și va aduce roadele sale, dacă nu vom dovedi și prin fapte și exemple, că ceea ce spunem și cerem dela alții, izvorește din convingerea noastră, și că nu numai cu buzele spunem ceea-ce simțim și credem, ci o și dovedim prin fapte. Dovada cuvântului este fapta. Prin exemplul dat își va mărturisi deci preotul și va învedera adevarul spuselor sale înaintea soldaților.

Forma în care dăm prin persoana noastră exemplu viu și de urmat ostașului este indiferentă și ea depinde dela împrejurări. Vorba e, să fac însumi ceea-ce pretind dela semenul meu. Când mă va vedea el în ploaie sau în tină, zgriburând alătura cu el, când va observa, cum în tranșeele cele mai periculoase umbre fără frică față de glonțul dușmanului, când va vedea, că trăiesc și stau într-o cavernă egală cu a lui, unde de pe

noastră este, să punem păcii universale nu temeuri de tranziție, ci să căutăm cinstiș și fără teamă bazele păcii. Ca totdeauna, așa și acum va ieși la iveală, că scutul cel mai bun este: *dreptul*.

Portugalia. Agentele *Havas* și *Reuter* (birourile Intelegerii) răspândesc vesti de revoluție în Oporto și Lisabona, orașele cele mai mari ale Portugaliei. În 5 Decembrie mulțimea din Oporto a jăfuit brutăriile; două persoane au fost omorâte, 60 transportate la spital și 78 arestate. Guvernul și-a dat demisiunea, iar prim-ministrul Alfonso Costa a primit încredințarea de a forma un cabinet provizor. Mișcarea soldaților revoluționari portughezi a ieșit biruitoare împotriva democraților. Revoluționarii declară, că rămân și mai departe aliați ai Angliei.

Rusia. Un decret apărut în 6 l. c. conține *anularea tuturor împrumuturilor din străinătate și sistarea plătirii intereselor pentru aceste împrumuturi*. Lenin de altfel pusește în vedere, că Rusia dacă nu se va putea înțelege cu aliații săi, va proclama *bancrata statului rusesc*.

Deocamdată este liniște în orașele mari rusești, în Petrograd și Moscova, unde toată lumea vorbește despre siguranța păcii separate. În dispoziția aceasta pacnică locuitorii arătă multă prevenire față de prizonierii militari din Germania și Austro-Ungaria: li se permite să umbre fără pază și fără escortă pe stradă și să-și poarte uniforma proprie. Nimenea nu se mai îndoeste, — după stările aduse de călători sosiți din Rusia, — că noul guvern revoluționar se va înțelege cât mai curând cu puterile centrale.

Adunarea constituantă se întânește în 24 Decembrie a. c. Dintre 750 membri ai constituantei, se crede cu multă siguranță, că majoritatea va sprijini guvernul maximalist prin faptul, că socialistii revoluționari și stânga menșevikilor (minimaliștilor) se vor uni cu maximaliștii.

Finlanda, declarată neațărătoare de Rusia, își alege în 15 Ianuarie 1918 *president al republicei*. Noul cap al statului finlandez își va ocupa postul în 15 Aprilie. Până atunci afacerile sunt conduse în mod provizor din partea ministrului președinte.

Răsboiul.

10 Decembrie n.

La frontul dela *ost* s'a legat armistițiul și cu trupele rusești și românești dintre Nistru și gurile Dunării. La frontul *italian*, la gurile Piavei, regimentul de honvezi numărul 32 din Dej a luat cu asalt un cap de pod dela dușman. Sase ofițeri și 228 soldați italieni au ajuns în captivitate la noi. În Albania și Macedonia n'a fost eveniment mai mare.

Frontul dela *vest*. La gruparea de armate a moștenitorului de tron bavarez Rupprecht, în Flandria, focul de artillerie s'a potențiat pe la Scarpe, St. Quentin și pe alte locuri, iar la Greincourt au fost cincintri mai mici între trupe de artillerie. Germanii au scos pe englezi din unele șanțuri. Pe alte locuri întreprinderi germane succese, pe urma căror multă francezi au ajuns în captivitate.

11 Decembrie n.

La frontul *estic* e liniște pe întreaga linie, în urma armistițiului. La frontul *italian* dușmanul a încercat să recucerească șanțurile perdute alătări la gurile Piavei, dar fără succes. În Albania și Macedonia nici o schimbare în situație. La frontul dela *vest*, în Flandria și între Scarpe și Somme, s'a desvoltat eri după ameaz lupte VII de artillerie pe mai multe locuri. Activitatea răsboinică a fost potențată și la gruparea de armate a clironomului german. S'a executat mai multe întreprinderi succese germane, din cari au rezultat prizonieri. În luptele date în aer, germanii au nimicit 11 aeroplane dușmane și un balon.

Partea oficială.

Apropiindu-se încheerile anuale, On. Epitropii parohiale prin aceasta sunt solicitate, să trimite la *Cassa arhidicezană* de urgentă darea generală de cult (*taxeles sidoxiale*) cu asemnată poștală, indicând pe cuponul asemnării numele comunei, protopresbiteratul și titlul, sub care se trimite banii, ca să se poată face contarea corect.

Consistorul arhidicezan.

NOUTĂTI.

Pentru orfelinat. Cu discul purtat la *Ziua Crucii* au mai intrat pentru *orfelinat* la cassa arhidicezană sumele următoare: 1. Protopopiatul Mercurei 381 cor 70 f. 2. Protopopiatul Mediaș 297 cor 50 f. 3. Protopopiatul Des 383 cor 66 f. La olaltă 1062 cor. 86 fil.

† **Dr. Sterie N. Ciurcu**, medicul român din Viena, cunoscut tuturor pentru inima sa caldă și dragosteia cu care a ajutat tuturor oamenilor nașcăjiți, binefăcătorul studenților săraci, întemeietorul capelei române din Viena, a închis ochii sei obosiți pentru totdeauna Sâmbătă, 1/XII, 1917, la 8 1/2 sara, în etate de aproape 70 ani. Născut în Brașov, în 27/XI 1848, din fruntașă familie de negustori brașoveni, N. Ciurcu, a fost înmormântat provizor în 4 XII 1917 la 3 ore p. m. în cimitirul din Dornbach din Viena, până va putea fi transportat la Brașov, unde a dorit să fie înmormântat lângă părintii și frații sei. Il plâng neconsolatele fetițe Ada și Mărioara, rudeniile, prietenii și cunoștuții. Odihnească cudește!

Aviz. Dela magistratul sibian primim următoarele: Refugiații ardeleni aflători în Sibiu, cărora nu li s'a permis încă rein-toarcere acasă, sănt provocăți să se înfățișeze la magistratul orașului (în Cancelarie pentru afacerile săracilor).

Situatia supușilor austro-ungari din America. Din Newyork se anunță: Guvernul american stă în fața unei probleme nouă: Ce să se facă cu supușii austro-ungari, în număr de un milion aflători în America? Unii sănt de părere, că *boemii* și *slovaci* au să fie împărtășiti de a tratare specială, și n'au să fie considerați de dușmani ai Statelor Unite.

N'au chibrite. Scrie Daily Chronicle, că presidențial unui club englez, în vederea situației grele industriale din Anglia, a dispus ca membrii săi să nu întrebuițeze pe zi mai mult de șase chibrite de o persoană.

Căsătorie civilă? După stiri engleze, guvernul dela Petrograd a publicat proiectul de lege, prin care se introduce exclusiv căsătoria civilă în Rusia. Cazurile de naștere și de moarte ar aparținea eărăș numai forurilor civile.

Rușii și englezi. Guvernul englez a internat pe mai mulți revoluționari politici ruși, și cu toate stăruințele comisarilor poporului dela Petrograd a refuzat să-i libereze. Troki, în urma atitudinei dușmănoazei a guvernului Angliei, a *oprit* plecarea supușilor englezi de pe teritorul rusesc, până când stăpâni dela Londra nu vor libera supușii ruși aflători în Anglia.

In vederea demobilizării Guvernul revoluționar al Rusiei a hotărât, ca în a doua jumătate din Ianuarie se va sista circulația călătorilor pe toate căile ferate rusești. Se dă cu socoteală, că noul guvern voiește să transporteze în Ianuarie toate trupele rusești dela front și să le trimite acasă. De altcum în multe părți ale frontului s'a inceput demobilizarea contingentelor din anii mai vechi.

Bulevardul păcii. Cu prilejul tratativelor de armistițiu s'au făcut mari demonstrații în Petrograd. De bucuria zilei celebrul *Nevski Prospect* a primit numirea nouă de: *Bulevardul Păcii*.

Juvărele încoronării. Un comunicat al guvernului din Petrograd anunță, că au dispărut din muzeul Eremitage juvărele încoronării rusești, în valoare de 500 milioane de franci. Se crede că pentru siguranță au fost duse în străinătate la începutul răsboiului.

Oraș mort. Sub titlul acesta anunță ziarele budapestene, că fabrica de gaz a capitalei, în urma unor greutăți tehnice, și-a sistat Vineri seara lucrările. Trei zile Budapesta, lipsită de gaz, a avut să se lupte cu întunericul străzilor, cu deosebire în suburbii, unde seara nu se putea vedea nici la distanță de 2–3 pași. — Acela fel de calamitate se vedește dela Mödling, lângă Viena, și dela Gratz. În orașul acesta au trebuit închise numeroase cafenele și restaurante, dar se speră că în 5–6 zile fabrica de gaz va avea cărbuni și își va relua munca.

Pentru arși din Apold. Pentru cei năpăduiți în urma incendiului din *Apoldul de Jos* au mai intrat sumele următoare: Dela casa de păstrare din Mercurea 100 coroane, din parohia Ciuruleasa, tractul Abrudului, 6 cor. 59 fileri, și din parohia Bonțida, tractul Clujului 76 coroane. Suma adunată până acum face în total 1391 cor. 99 fileri, la care mai este de adaogat suma de 60 cor. 60 fileri, adunată de preotul militar *Nicolae Văleanu*, dela următorii contribuveni benevoli:

Nicolae Văleanu, preot mil., Cornea; Cornel Serb, cad. asp. Poiana; Cornel Nastasi cad. asp. Seret (Buc.); Rudolf Roubeck, serg. m. Praga, toți căte 10 coroane; Marian Russu, serg. m. St. Imbru (Alba J.), 4 cor.; Iosif Romonița, Făget, 3 cor.; Alexandru Banciu, Pietroasa, 2 cor.; Ioan Vaida, Nadășul rom.; Ioan Avram, Bara; Stefan Bodnariu, Vicovul de sus; Ioan Stolojescu, Cuptoare; Ioan Moroșan, Ciocănești (Buc.); Alexa Marian, Carmăzinești; Vasile Bradin, Cuvin; Vasile Preda, serg. m. Bozovici; Iovan Barjactarovici, Panciova; Ioan Moroșan, Ambrișiu; Pavel Dombi, Groși; toți căte 1 coroană; Vasile Costachescu, Bârlad 40 fil.; Nicola Devici, Stiumernița, 20 fil.

Apel

pentru o colecție de cântece poporale soldătești.¹⁾

Ministrul de răsboi ces. reg. s'a îngrijit ca să se strângă cântecele poporale soldătești din întreagă țara, luându-se în considerare toate neamurile. Circulara trimisă organelor militare ne poate servi și nouă ca model pentru adunarea materialului românesc, de aceea lăsăm să urmeze aici o traducere a acestei circulare, rugând totodată pe preoții noștri militari, pe învățătorii noștri, înrolați și neînrolați, pe compozitorii noștri, precum și pe toți ceilalți, pe cari și privete, să comunice textele dorite, atât ministerului de răsboi, cât și *Asociaționii* noastre, care în prima linie este chemată să adune acest material.

Instrucțiuni pentru culegerea de cântece soldătești etc. la corporile de completași din Hinterland (ținutul nedeclarat zonă de răsboi).

Are să se ia în considerare în colecție fiecare cântec soldătesc nu numai cântecele ostășești cele vechi, cele mai nouă și cele nouă de tot, în adevăratul înțeles al cuvântului, ci și *fiecare cântec popor* și cântec răspândit în popor, care, fără de a fi cântec specific soldătesc, totuș se cântă în cercuri soldătești. Cântecele *artistice*, adecață cântecele create de compozitori cu scopuri literare și cari au găsit răspândire pe calea tiparului, au să fie numite numai din motive de statistică, cântecele poporale și cele răspândite în popor însă au să fie comunicate în toată extensiunea lor.

Sub cântece poporale în adevăratul înțeles al cuvântului au să se înteleagă cântecele, cari s'au născut în sănul poporului și cari se transplantă în mijlocul lin din gură în gură, fiind cântate din partea poporului. Cântece de caracter popor, cari au fost create din partea poetilor și compozitorilor după regulile artei, cu scopuri literare și cari au pătruns în sănul poporului — sunt a se considera drept cântece poporale.

Soldații nu cântă numai cântece soldătești propriu zise (marșuri, cântece patriotic), ci și cântece din ținutul de unde se trag (cântece de dragoste, cântece de meseriași, cântece glumești și de batjocură etc.). E de dorit, cum au amintit mai sus, ca să ni se comunice nu numai cântecele soldătești propriu zise, ci și cântece de tot felul și de cuprins diferit, în *ocmai* cum se cântă din partea soldaților. Texturile chiar și dacă cuprind grosolanii, au să se însemneze întocmai fără de schimbări. Au să se întrelase ori ce îmbunătățiri, la locul său nelalocul lor orice adăogiri, dar și orice întrelăsări, slabiri și comentarii (răstălmăciri). Adevărul fotografic, în cadrul căreia este cea mai de căpetenie

recerință la munca de colecționare științifică.

De mare însemnatate este mai apoi și însemnarea textelor de cântece, fără arie, dacă aria nu poate fi găsită, mai deosebită comunicarea de zicători militare, de rugăciuni militare, de proză militară etc., după cum obișnuiesc foarte des să figureze în cărțile de cântece militare, manuscrise, mai cu seamă în acelea ale soldaților bătrâni, cari își decopiază, de obicei, în decursul ceasurilor de vîardă (Wachdienst) textele de prin cărți. Notiile acestea sunt prețioase. Să se îngrijească oricare să capete copii de pe aceste notițe.

Colecția se face prin umplerea foilor cu chestionare (întrebări) și prin comunicarea de cântece și texte. Formularul și mustre (exemplu) pentru un formular bine umplut sunt alăturate. Întreg materialul să se trimite «Centralei muzicale-istorice» (Musikhistorische Centrale des K. u. K. Kriegsministeriums, Wien, VI Gumpendorferstrasse 103) din Viena, pe adresa de mai sus, la ministerul de răsboi.

Explicații la unele puncte ale chestionarului:

la întrebarea 2). Dacă în corpul de armată respectiv se cântă cântece în diferențe limbi ale țării, se pune pondul cel mai mare ca să se trimite cântecele tuturor neamurilor respective. Dacă persoana, care adună, nu e cu desăvârșire stăpână pe o limbă din cele cari le vorbesc soldații, are să se folosească de puteri auxiliare în privința aceasta.

Redactări muzicale făcute de muzicieni cu cultură muzicală, n'au să fie luate în considerare la nici un caz, tot asemenea nici redactări textuale din partea inteligenților. Si comunicarea fragmentelor (text și arie) este de cea mai mare însemnatate. Pasajii neîntelese au să fie păstrate în răspuns, așa cum au fost auzite. Texte comunicate cu grai viu au să fie redate în modul natural, cum au fost cântate sau rostit, fără de nici o rafinare artistică, căt se poate de fidel.

la întrebarea 5). De exemplu: la marșuri, la lucrul pionerilor, la ubicațiuni (locație), la cuiărțitul cailor etc.

la întrebarea 9). Însemnări de ale soldaților, zicători, rugăciuni, sentințe, scriitori de cuprins soldătesc, povești, fabule, ghicitori, anecdotă, credințe deosebite, cu deosebire și poezii ocazionale, cari tratează despre vreun eveniment din regiment, în timp de pace sau în decursul răsboiului, cari se ocupă cu persoane etc. — toate acestea sunt de preț. Si aici, ca și la cântece, are să se comunice — firește — textul neschimbat.

la întrebarea 12). La întrebarea aceasta o să dea, poate, dirigenții de muzică (capelmașii de regiment, tamburii regimenterelor) dela diferitele regimenter răspunsurile cele mai bune. Se pune preț deosebit de o comunicare că mai completă despre materialul de marșuri istorice, aflător în arhivele capelelor militare (marșurile regimentului, marșurile de defilare, marșurile posesorilor, patronilor regimentului etc.), mai cu seamă și asupra copiilor manuscrise:

Instructia Ministerului de răsboi ces. și reg. W. K. M. H. Z. Nr. 41 ex 1917, secția: «Adunarea cântecelor militare» conține și Modelul unui chestionar. E următorul:

Numele și locul corpului: Reg. de Inf. ces. reg. Nr. în . . .

Numele și sărja (rangul) ofițerului colecționator (aspirantului de ofițer, etc.) ofițerul în res. (Sub-lotenentul).

I. Cântece soldătești.

1. Din ce naționalități s'a compus în deosebi trupa corpului de armată în răsboi?

2. Cari cântece se cântă, în general, de soldații trupei? Aici are să se arate textul a celor dintâi 2 rânduri de vers și numărul strofelor fiecărui cântec. Cântecele poporale și cântecele cu trecere (popularizate) sunt a se însemna în întregime (atât text, cât și arie) și anume fiecare parte deosebit, pe către o foaie deosebită. De nu este cu puțină comunicarea ariei, să se comunice cel puțin textul.

3. Cari sunt cântăreții? Oameni mai bătrâni sau mai tineri, «servitori bătrâni», sau ani mai proaspeți, voluntari sau soldați de rând (Mannschaft)? Cari cântece le cântă într-o singură voce, cari în grupuri de cântăreți, cari cu toții? Cari în mai multe voci? Se întrebă instrumentele la acompaniare? (chiar și instrumente huzli sau construite de soldații înșiși, și de cari?)

Marșuri.

4. Cari cântece sunt mai iubite din partea trupelor? Are corpul de armată sau arma un cântec al său special?

5

